

Tábor 6.5.2013
čj. SRS 025503/2013

Oblastní odbor SRS
Purkyňova 2533
390 02, Tábor

Zpráva č. 6 oblastního odboru TÁBOR o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 29.4.–5.5.2013

1. Počasí

V 18. týdnu převládalo zataženo až oblačno s deštěm, koncem týdne trvalým (z 2.5. na 3.5. spadlo 20-50 mm srážek), ranní teploty se pohybovaly mezi 8-12 °C, odpolední v rozmezí 18-20 °C. V sobotu 27.4. prošly přes severní část okresu Písek bouřky s přivalovými srážkami s kroupami. Došlo zde k poškození porostů řepky a ozimých obilovin.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

V minulém týdnu se již na některých lokalitách začal projevovat nedostatek srážek. Srážky koncem týdne by měly příznivě ovlivnit stav, zejména vzcházejících porostů. Zaseté kukuřice, hrách setý a mák setý již začínají vzcházet. Někde se setí kukuřice teprve dokončuje a zároveň probíhá její preemergentní ošetření proti plevelům. V řepce se provádí chemické ošetření proti blýskáčku řepkovému a šešulovým škůdcům.

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 30-32 BBCH)

Porosty pšenice se nacházejí v růstové fázi od deváté viditelné odnože až po začátek sloupkování: hlavní odnož i vedlejší odnože se zřetelně napřimují a počínají se prodlužovat, klas vzdálen od odnožovacího uzlu min. 1 cm až po fázi 2. kolénka: 2. kolénko postižitelné, vzdálené min. 2 cm od 1. kolénka.

První slabý výskyt **padlí pšenice (*Blumeria graminis* f. *sp. tritici*)** na listech byl pozorován v okrese Třebíč (Březník, 29.4.), Jindřichův Hradec (Řípec, 30.4.). Infekce se vyskytuje na 3. a 4. listech shora.

Zjišťování výskytu **padlí pšenice** se provádí při úhlopříčném průchodu porostem, kdy se hodnotí 20 rostlin (10 míst x 2 rostliny = 20 rostlin). Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá, plodná odnož. Místa odběru rostlin jsou rovnoměrně rozmístěná podél trasy průchodu. Hodnotí se napadení rostlin, tj. určí se počet rostlin (odnoží) s příznaky výskytu padlí pšenice (kupky nebo mycelium) na listové čepeli a pochvě. Z počtu kontrolovaných odnoží a počtu napadených odnoží se vypočítá procento napadených rostlin (odnoží).

Fungicidní ochranu proti listovým chorobám je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze BBCH 37 do BBCH 51. Zásahy se provádějí zároveň proti celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž

předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídát fungicidy s odlišným mechanismem působení.

První výskyt **pyrenoforové skvrnitosti pšenice (*Pyrenophora tritici-repentis*)** byl potvrzen v okrese České Budějovice (Čejkovice u Hluboké nad Vltavou, 30.4.).

Kontroluje se 20 rostlin při průchodu porostem. Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá odnož. Hodnotí se počet listů s výskytem konidioforů a konidií **pyrenoforové skvrnitosti pšenice** – pomocí stereoskopické lupy. V RF 31 – 32 se z odnoží ve vzorku odebere střídavě 4., 5. a 6. list shora. Práh škodlivosti je 5 – 50 % listů s výskytem konidií.

Ochrana viz padlí travní na pšenici.

Slabý výskyt pyknid **septoriové skvrnitosti pšenice (*Mycosphaerella graminicola*)** na listech byl zjištěn v okrese Třebíč (Březník, 29.4.), Jindřichův Hradec (Řípec, 30.4.), Tábor (Záhostice, 30.4., Březnice u Bechyně 2.5.), České Budějovice (Čejkovice u Hluboké nad Vltavou, 30.4.).

Kontroluje se 20 rostlin při průchodu porostem. Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá odnož. Hodnotí se počet listů s výskytem pyknid **septoriové skvrnitosti pšenice** – pomocí stereoskopické lupy. V RF 31 – 32 se z odnoží ve vzorku odebere střídavě 4. a 5. list shora. Práh škodlivosti je 12 – 50 % listů s výskytem pyknid.

Ochrana viz padlí travní na pšenici.

První výskyt pyknid **feosferiové skvrnitosti pšenice (*Phaeosphaeria nodorum*)** na listech byl zjištěn v okrese Třebíč (Březník, 29.4.).

Kontroluje se 20 rostlin při průchodu porostem. Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá odnož. Hodnotí se počet listů s výskytem pyknid **feosferiové skvrnitosti pšenice** – pomocí stereoskopické lupy. V RF 31 – 32 se z odnoží ve vzorku odebere střídavě 4. a 5. list shora. Práh škodlivosti je 12 – 50 % listů s výskytem pyknid.

Ochrana viz padlí travní na pšenici.

První výskyt dospělců **kříška polního (*Psammotettix alienus*)** byl zaznamenán v okrese Jihlava (Velký Beranov, 29.4.).

Pozorování dospělců na jaře (na ozimech počátkem června – většina nymf se přeměnila v dospělé) provádí ve fázi 33-59 BBCH. Pozoruje se pokud možno za slunného bezvětrného počasí, nejlépe v pozdním odpolední před západem slunce především na řídkých prosvětlených místech porostů. U ozimů se preferují širší okraje ze strany, kde byly ozimy v předchozím roce. Kontroluje se množství dospělců kříška polního na 100 smyků. Kritické číslo je 3-7 dospělců na 100 smyků.

Chemická ochrana na jaře se doporučuje při výskytu 5-ti a více dospělců na 100 smyků při současném výskytu rostlin s příznaky virů nad 10 % v porostu. Je třeba střídát skupiny fungicidních účinných látek s cílem oddálit vznik rezistence patogena.

Slabý výskyt dospělců a požerků **kohoutků (*Oulema spp.*)** byl zjištěn v okrese Jihlava (Velký Beranov, 29.4.), České Budějovice (Čejkovice u Hluboké nad Vltavou, 30.4.), Jindřichův Hradec (Řípec, 30.4.), Třebíč (Březník, 2.5.).

Pozorování vajíček a larev se provádí ve fázi 32-37 BBCH. Pokud je vyhlýchých larev méně než 50%, pozorování se opakuje po týdnu do doby, než se zjistí 50% vyhlýchých larev. Pozorování se provádí pomocí 100 smyků v porostu (na 10 míst 10 smyků).

Přímá ochrana spočívá v použití přípravků na ochranu rostlin na základě monitorování škůdce smykáním a vizuálním pozorováním výskytu vajíček a larev. V případě středního výskytu (od 0,3 do 0,7 dospělců na 1 smyk) lze očekávat, že za příznivých podmínek může výskyt vajíček a larev překročit ekonomický práh škodlivosti, který nastává při výskytu 0,6 a více vajíček a larev na jednu odnož. Chemické ošetření se provádí v době, kdy je z vajíček vyhlýchých více jak 50 % larev.

První výskyt dospělců **dřepčíka obilního (*Phyllotreta vittula*)** na listech byl zjištěn v okrese Jihlava (Velký Beranov, 29.4.).

JEČMEN OZIMÝ (RF 29–32 BBCH)

Porosty ozimých ječmenů se pohybují od fáze deváté viditelné odnože do fáze 2. kolénka.

Slabý výskyt **obecné krčkové a kořenové hniloby (*Giberella spp.*)** na pochvách listů byl zaznamenán v okrese Jindřichův Hradec (Pleše, 30.4., Řípec, 30.4.).

Kontroluje se 20 rostlin při průchodu porostem. Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá odnož. Rostlina se vyryje i s kořeny, z každé rostliny se vybere jedna odnož a hodnotí se poškození bazální části, především zahnědlé skvrny v místě přechodu mezi nadzemní a podzemní částí.

Ochrana: vyhnout se zbytečně časnému setí ozimů. Podporou rozkladu posklizňových zbytků se omezuje zdroj infekce. Při aplikaci chemické ochrany je výhodnější použít kombinace fungicidů, které mají účinnost i na listové choroby. Aplikaci je nutno provést v růstové fázi 30 až 32 BBCH (tj. počátek sloupkování až fáze 2. kolénka) při napadení 15 až 25 % hlavních odnoží, nebo když více než 15 % rostlin vykazuje příznaky napadení pod 1. sloupnutou pochvou. Aplikací růstových regulátorů je možno redukovat ztráty, které by vznikly případným polehnutím.

Padlí ječmene (*Blumeria graminis*) výskyt na listových čepelích a pochvách ve slabé intenzitě byl zaznamenán v okrese Pelhřimov (Čejov, 2.5.), Třebíč (Dalešice, 2.5.) a Jindřichův Hradec (Řípec, 30.4.).

Zjišťování výskytu padlí ječmene se provádí při úhlopříčném průchodu porostem, kdy se kontroluje 20 rostlin (10 míst x 2 rostliny). Určí se počet rostlin s příznaky výskytu padlí pšenice (kupky nebo mycelium) na listové čepeli a pochvě.

Ošetřují se porosty při indexu napadení vyšším než 10 %. Obvykle od růstové fáze 30 BBCH.

Slabý výskyt **spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*)** na odnožích pozorován v okrese Jindřichův Hradec (Řípec, 30.4., Pleše, 30.4.).

Zjišťování výskytu spály ječmene se provádí při úhlopříčném průchodu porostem, kdy se kontroluje 20 rostlin (10 míst x 2 rostliny). Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá, plodná odnož. Místa odběru rostlin jsou rovnoměrně rozmístěná podél trasy průchodů.

Zahájení ošetření proti spále ječmene se provádí u pozemků při 5% a vyšším napadení rostlin, zpravidla od růstové fáze 37. Pozdější zásahy jsou zpravidla kombinací proti komplexu listových chorob. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídat fungicidy s odlišným mechanismem působení.

Střední výskyt **sít'ovité skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)** na listech pozorován v okrese Tábor (Pořín, 30.4.) a Třebíč (Dalešice, 30.4.) a slabý výskyt pozorován v okrese Tábor (Hodonice u Bechyně, 2.5.).

Zjišťování výskytu sít'ovité skvrnitosti ječmene se provádí při úhlopříčném průchodu porostem, kdy se kontroluje 20 rostlin (10 míst x 2 rostliny). Určí se počet rostlin s příznaky výskytu (sít'ované hnědé skvrny na listech) na listové čepeli a pochvě.

Zahájení ošetření proti sít'ovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene se provádí u pozemků při 5% a vyšším napadení rostlin, od růstové fáze 30. Pozdější zásahy jsou zpravidla kombinací proti komplexu listových chorob. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídat fungicidy s odlišným mechanismem působení.

Slabý výskyt vajíček **kohoutků (*Oulema spp.*)** pozorován v okrese Jindřichův Hradec (Pleše, 30.4., Řípec, 30.4.), Jihlava (Velký Beranov, 29.4.)
Sledování a ochrana viz kohoutci na pšenici.

JEČMEN JARNÍ (01-13)

Porosty jsou ve fázi od počátku bobtnání do fáze 3. listu.

Požerky dospělců kohoutků (*Oulema spp.*) zaznamenány v okrese Třebíč (Dalešice, 2.5.), Jindřichův Hradec (Pluhův Žďár, 30.4.).

Sledování a ochrana viz kohoutci na pšenici.

Rovněž v okrese Třebíč (Dalešice, 2.5.) pozorován výskyt dřepčíka obilního (*Phyllotreta vittula*).

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (34-60 BBCH)

Porosty řepky jsou ve fázi 4. internodium viditelné až po fázi, kdy jsou prvé otevřené květy.

První výskyt dospělců bejломorky kapustové (*Dasineura brassicae*) se střední intenzitou byl zjištěn v okrese Písek (Lučkovice, 3.5.).

Výskyt dospělců na rostlinách se pozoruje 2 krát týdně od začátku květu do konce květu na 50-ti rostlinách.

Ošetření se doporučuje při zjištění 1 samičky na 4 rostliny.

Střední výskyty dospělců blýskáčka řepkového (*Meligethes aeneus*) byly zaznamenány v okresech: České Budějovice (Čejkovice u Hluboké nad Vltavou, 30.4.), Třebíč (Březník, 2.5.), Tábor (Bechyňská Smoleč, 3.5.). Slabé výskyty byly zachyceny v okresech: Jihlava (Velký Beranov, 29.4.), Jindřichův Hradec (Řípec, 30.4., Děbolín, 30.4.), Tábor (Chlebov, 30.4., Dolní Hořice, 30.4., Bechyňská Smoleč, 30.4.), Pelhřimov (Bácovice, 30.4., Humpolec, 30.4.), Třebíč (Kralice nad Oslavou, 2.5.), Prachatice (Prachatice, 3.5.).

Hodnotí se vrcholová květenství 50 rostlin (na deseti místech vždy 5 sousedících rostlin) na obvodu porostu. Hodnocení letové aktivity a prvních náletů se provádí pomocí alespoň jedné žluté misky na porost (asi od konce února nebo počátku března), která je umístěna asi 5 m od okraje pole.

Cílená chemická ochrana by měla plynule navázat na jarní ošetření v období prvního výskytu zelených pupat. Často stačí ošetření pouze okrajů porostu. Práh škodlivosti v růstové fázi, kdy jsou poupata uzavřená, jsou 1 až 2 brouci na rostlinu.

Silný výskyt dospělců krytonosce řepkového (*Ceutorhynchus napi*) v Mörickeho miskách byl zjištěn v okrese České Budějovice (Čejkovice u Hluboké nad Vltavou, 30.4.), slabé výskyty byly pozorovány v těchto okresech: Jihlava (Velký Beranov, 29.4.), Třebíč (Březník, 29.4.), Pelhřimov (Bácovice, 30.4., Humpolec, 30.4.).

Slabé výskyty dospělců krytonosce čtyřzubého (*Ceutorhynchus quadridens*) v Mörickeho miskách byly zjištěny v okresech: Jihlava (Velký Beranov, 29.4.), Jindřichův Hradec (Řípec, 30.4.), Tábor (Chlebov, 30.4.), Pelhřimov (Bácovice, 30.4.).

Zjišťování výskytu brouků v Mörickeho miskách se provádí 2 x týdně ve 2 miskách nebo na 2 žlutých lepových deskách od dosažení maximální teploty 6 °C do zjištění maxima náletu brouků. Mörickeho misky nebo žluté lepové desky se umístí na 2 protilehlé strany vybraného porostu, nejméně 10 m od jeho okraje směrem do porostu. Mörickeho misky se naplní do ¾ vodou. Aby se snížilo povrchové napětí vody, kápne se do každé misky saponátový přípravek a při jarních mrazících se přidá lžice kuchyňské soli, aby voda nezamrzala. Množství brouků se kontroluje tak, že se obsah misky přelije přes husté síto a brouci se po usušení určí a spočítají.

OŠETŘENÍ se provádí ihned po zjištění, že průměrný výskyt brouků krytonosce řepkového (*Ceutorhynchus napi*) přesáhl 3 ks na 1 misku a 1 den, u krytonosce čtyřzubého (*Ceutorhynchus palidactylus*) přesáhl 5 ks na 1 misku a 1 den.

První výskyty dospělců **krytonosce šesulového (*Ceutorhynchus assimilis*)** byly pozorovány pouze slabé výskyty v okrese Jindřichův Hradec (Řípec, 30.4.), Tábor (Chlebov, 30.4.), Třebíč (Březník, 2.5., Kralice nad Oslavou, 2.5.), Písek (Lučkovice, 3.5.).

Výskyt dospělců na rostlinách se pozoruje 2 krát týdně od začátku květu do konce květu na 50-ti rostlinách.

Chemická ochrana proti šesulovým škůdcům se provádí dle růstové fáze a prahu škodlivosti: do BBCH 60 - práh škodlivosti 1 brouk na 1 rostlinu, od BBCH 60 - práh škodlivosti při nízkém výskytu bejlomorky kapustové 1 brouk na 1 rostlinu, při silném výskytu bejlomorky kapustové 1 brouk na 2 rostliny.

PÍCNINY

TOLICE VOJTĚŠKA (RF 25 BBCH)

Porosty jsou ve fázi prodlužovacího růstu lodyh, listová růžice vytvořena.

První slabý výskyt požerků **listopasů (*Sitona spp.*)** pozorován v okrese Třebíč (Hrotovice, 2.5.).

JETEL LUČNÍ (RF 25 BBCH)

Porosty jsou ve fázi prodlužovacího růstu lodyh, listová růžice vytvořena.

Slabý výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** pozorován v okrese Písek (Cerhonice, 2.5.).

Pozorování hrabošů se provádí v porostech na počátku a na konci vegetace. Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem 4 x 250 m² = 1000 m²) a vynásobením 10 krát.

Chemické ošetření porostu se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 50 až 200 užívaných nor na 1 ha.

Lokální výskyty rozrytých porostů od **prasete divokého (*Sus scrofa*)** pozorovány v okrese Písek (Cerhonice, 2.5.).

TRAVNÍ POROST (RF 19-29 BBCH)

Porosty se pohybují ve fázích od 9 nebo více pravých listů, listových párů až po více odnoží viditelných.

Slabý výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** pozorován v okrese Písek (Strážovice u Mirotic, 2.5.).

Způsob pozorování a indikace ochrany proti hraboši polnímu viz jetel luční.

Lokální výskyty rozrytých luk od **prasete divokého (*Sus scrofa*)** pozorován v okrese Písek (Cerhonice, 2.5.).

OVOCNÉ DŘEVINY

Peckoviny

JABLOŇ (RF 54 BBCH)

U jabloní převažuje fáze prodlužování květních (korunních) lístků, kališní lístky slabě otevřené, korunní lístky sotva viditelné (stadium růžové poupě).

Slabý výskyt **květopase jabloňového (*Anthonomus pomorum*)** pozorován v okrese Tábor (Broučková Lhota, 30.4.), České Budějovice (Hosín, 30.4., Temelín, 2.5.).

První výskyt **obaleče zimolézového (*Adoxophyes orana*)** pozorován v okrese Prachatice (Krtely, 2.5.).

Ošetření je třeba zahájit 7-8 dní po vrcholu letu první nebo druhé generace. Proti první generaci se ošetřuje jen při malé násadě květenství, nebo při mimořádně silném výskytu motýlů ve feromonovém lapači. Ošetření proti druhé generaci je účelné pokud se ve feromonovém lapači zjistí při dvou až tří denním intervalu 8-10 dospělců v průměru na jeden lapač. Trvá-li let motýlů delší dobu, je možno ošetření zopakovat s přihlédnutím k délce doby účinnosti použitého insekticidu.

První nálet **obaleče zahradního (*Archips podanus*)** byl zaznamenán v okrese Prachatice (Krtely, 2.5.).

Ochrana viz obaleč zimolézový.

Peckoviny

SLIVONĚ (RF 59-63 BBCH)

Stromy slivoní jsou ve fázi bílé nebo růžové korunní lístky většiny květů tvoří úplný balón (stadium balónu) do asi 30% květů otevřeno.

První střední výskyt samců **obaleče švestkového (*Cydia funebrana*)** ve feromonových lapačích byl zjištěn v okrese Tábor (Soběslav, 3.5.), Třebíč (Pyšel, 3.5.). Slabý výskyt byl pozorován v okrese Tábor (Broučková Lhota, 3.5.).

Dospělci létají ve dvou vlnách. Proti první (přezimující) generaci je třeba zasahovat jen v případě nízké násady plodů. Proti druhé generaci se doporučuje aplikovat registrované insekticidy za týden po vrcholu letu samců do feromonových lapáků, při zjištění nejméně dvou vajíček na 100 náhodně odebraných plodech.

První slabý nálet samců **obaleče východního (*Grapholita molesta*)** do feromonového lapače byl zjištěn v okrese Tábor (Soběslav, 3.5.).

Pozorování a ochrana viz obaleč švestkový.

Za oblastní odbor zpracovali: Ing. Pavla Fialová a Lukáš Čech